

ประเด็น ยุทธศาสตร์ ฉบับที่ A1	18 พ.ย. 67	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น กลยุทธ์สร้างชาติของจีน	กลยุทธ์สร้างชาติด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของจีน	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระยะที่ 2 ของจีน - การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระยะที่ 3 ของจีน 	

ประเทศจีนสถาปนาการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์เป็นทางการเมื่อวันที่ 1 ต.ค. 1949 หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เพียง 4 ปี ก่อนหน้านั้นประเทศจีนได้ชื่อว่าเป็นประเทศยากจนที่สุดแห่งหนึ่งของโลก จนเสียยิ่งกว่าอินเดีย ซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษในยุคนั้น จนได้ชื่อว่าเป็นประเทศ คนป่วยแห่งเอเชีย แม้หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปแล้วสถานภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศจีนก็เชื่อว่าจะดี จนกระทั่งหลังทศวรรษที่ 1980 เติ่งเสี่ยวผิงทำการปฏิรูประบบเศรษฐกิจครั้งสำคัญ ประเทศจีนจึงรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจหมายเลข 2 ของโลกในยุคปัจจุบัน ภายในระยะเวลาไม่ถึง 40 ปี จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและศึกษาว่าจีนใช้กลยุทธ์อะไรในการพัฒนาประเทศ

ในปีเดียวกับที่มีการสถาปนาประเทศจีนใหม่ รัฐบาลจีนได้ จัดตั้งสถาบันวิชาการชั้นสูงของจีน เรียกว่าวิทยาศาสตร์บัณฑิตสถานแห่งจีน Chinese Academy of Sciences (CAS) ซึ่งเป็นสถาบันที่รวบรวมเอาบรรดานักวิทยาศาสตร์ ชั้นยอดของจีนไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ค้นคว้าวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาประเทศแล้วยังทำหน้าที่เป็นคลังสมอง ให้กับพรรคคอมมิวนิสต์และ รัฐบาลจีนในการดำเนินการพัฒนาประเทศรัฐบาลจีนยังได้แสดงเจตจำนงอันแน่วแน่ที่จะใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการสร้างชาติให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ ด้วยการประกาศให้การทำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศเป็นวาระแห่งชาติพร้อมกับประกาศใช้แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์ฉบับที่ 1 (1949 – 1960) งานชิ้นแรกที่ CAS ได้รับการมอบหมายให้ดำเนินการ คือการสร้างระเบิดนิวเคลียร์และจรวด ขีปนาวุธข้ามทวีปนั่นเอง เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับรัฐเป็นเรื่องแรกเนื่องจากจีนเกรงว่าจะถูกสหรัฐอเมริกาในยุคสงครามเย็นสมัยนั้นนอกจากนั้น CAS ยังจัดทำแผนแม่บทให้กับรัฐบาลในการสร้างกำลังคนด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของชาติขึ้น เพื่อสร้างเทคโนโลยีของตนเอง และเพื่อรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมหนักจากโซเวียตรัสเซีย

ต้นทศวรรษที่ 1960 จีนขัดแย้งกับโซเวียตรัสเซียอย่างรุนแรง โซเวียตรัสเซียตัดสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความช่วยเหลือด้านวิทยาศาสตร์และเทคนิคกับจีนอย่างเด็ดขาด ทำให้จีนต้องพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และจรวดขีปนาวุธด้วยตนเอง แต่นักวิทยาศาสตร์จีนก็สามารถพัฒนาระเบิดไฮโดรเจนและส่งดาวเทียมขึ้นสู่อวกาศด้วยเทคโนโลยีของตนเองได้สำเร็จเป็นชาติที่ 3 ของโลก และทำได้สำเร็จสำเร็จก่อนฝรั่งเศสที่เป็นชาติมหาอำนาจที่มีพลังเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเหนือกว่าจีนมากมายในสมัยนั้น

การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระยะที่ 2 ของจีน (1979 – 2001) หลังสิ้นสุดการปฏิวัติวัฒนธรรมในปี 1976 เต็งเสี่ยวผิงปฏิรูประบบเศรษฐกิจใหม่พร้อมกับดำเนินนโยบายเปิดประเทศ ทำให้จีนตระหนักว่าตนเองล้าหลังกว่าประเทศชั้นนำตะวันตกในทุกๆด้าน รัฐบาลจีนจึงได้ทำการปฏิรูปงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตนเสียใหม่ในทุกๆด้าน ตั้งแต่การปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ การปรับเปลี่ยนนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากที่เน้นการพัฒนาเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐเป็นหลัก มาเป็นเพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแทน ด้วยการใช้บุคลากรมีสมรรถนะด้านวิทยาศาสตร์ของตนมาทำงานเพื่อเชื่อมโยงกับระบบอุตสาหกรรมการผลิตให้มากขึ้น

การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระยะที่ 3 ของจีน (2006 – 2025) นับตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมาแม้จีนจะประสบผลสำเร็จในช่วง 20 ปีแรกของการปฏิรูปแผนเศรษฐกิจเป็นอย่างมากแต่การลงทุนจากต่างชาติส่วนใหญ่ก็เป็นเพียงอุตสาหกรรมเทคโนโลยีต่ำ ที่ต้องใช้แรงงานราคาถูกอย่างเข้มข้น เช่น สิ่งทอและของเล่นเด็ก ที่สำคัญเทคโนโลยีการผลิตสินค้าต่างๆ ล้วนต้องพึ่งพา และนำเข้า

จากต่างชาติ จีนเป็นเพียงแหล่งผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องใช้ราคาถูก ภายใต้แบรนด์เนมของต่างชาติเท่านั้น ดังนั้นในปี 2006 รัฐบาลจีนจึงได้ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี CAS จัดทำแผนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขึ้นใหม่ เรียกว่าแผน 15 ปี เพื่อสร้างนวัตกรรมของตนเอง ต่อมารัฐบาลจีนได้ให้กระทรวงอุตสาหกรรมและสารสนเทศร่วมกับสถาบันวิศวกรรมบัณฑิตสถานแห่งจีน ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในปี 1994 ทำการปรับปรุงแผน 15 ปีนี้เสียใหม่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อเน้นให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาเครื่องจักรการผลิตทุกประเภทที่ใช้ในอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอด หวังโซอุปทานให้เป็นนวัตกรรมของจีนเองใน 10 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเรียกว่าแผน made in China 2025 แผนนี้มีเป้าหมายว่าจีนจะเป็นผู้ทรงอำนาจในการผลิตสินค้าชั้นนำของโลกภายใต้แบรนด์เนมและเทคโนโลยีของจีนเอง

จากกลยุทธ์สร้างชาติของจีนคือการใช้ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคนในประเทศไปจนถึงการใช้นวัตกรรมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดยการเพิ่มความสามารถในการสร้างนวัตกรรมการปฏิรูปเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ จึงได้กลายมาเป็นยุทธศาสตร์ที่ดีและสำคัญในการปฏิรูปเปิดประเทศของจีนโดยในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ของจีนมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วความแข็งแกร่งทางเทคโนโลยีกับวิทยาศาสตร์และการพัฒนามีการเติบโตไปพร้อมๆ กันจนทำให้จีนกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก

อีกทั้งจีนยังต้องการเปลี่ยนโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจจากเดิมที่เคยเน้นการส่งออกก็ต้องมาเน้นการบริโภคในประเทศมากขึ้น หรือจากเดิมที่เป็นลักษณะการส่งสินค้าราคาถูกออกไปต่างประเทศ ก็ต้องเปลี่ยนเป็นไปสู่การส่งออกสินค้าเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ากว่าเกาส์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นว่าจีนมีศักยภาพที่จะเติบโตในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและเศรษฐกิจดิจิทัลอีกมาก เหลือเพียงรอเวลาเท่านั้นที่จะทำให้พวกเขาวิ่งเข้าสู่เป้าหมาย Made in China 2025 ได้อย่างสมบูรณ์

พ.อ.สุเทพ ยั้งยืน

อจ.อก.สมย.วทบ.